

Príprava na pedagogický výstup zo spevu

Miriám Žiarna
Martina Procházková

ISBN 978-80-561-0429-3

Príprava na pedagogický výstup zo spevu

Miriám Žiarna

Martina Procházková

Príprava na pedagogický výstup zo spevu

Ružomberok 2017

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 SPEVÁCKE ČINNOSTI NA 2. STUPNI ZŠ	7
1.1 Činnosti na hodinách hudobnej výchovy	7
1.2 Štruktúra vyučovacej hodiny hudobnej výchovy so zameraním na osvojenie novej piesne	11
1.3 Príprava na spevácku činnosť	14
1.4 Metodické poznámky k práci s piesňou.....	20
2 PRÁCA S PIESŇOU NA 2. STUPNI ZŠ A V ZUŠ	26
2.1 Belo Felix: <i>Keby mala rozum stonožka</i>	26
2.2 Slovenská ľudová pieseň: <i>Sedela na výšku</i>	31
2.3 Slovenská ľudová pieseň: <i>A tá polka</i>	34
2.4 Slovenská ľudová pieseň z Horehronia: <i>Kázala mi mati</i>	38
2.5 Miroslav Žbirka: <i>Tvoj svet je môj</i>	42
2.6 Jean Baptiste Lully: <i>Keď mesiačik svietil</i>	45
2.7 Wolfgang Amadeus Mozart: <i>Tužba po jari</i>	49
2.8 Talianska ľudová pieseň: <i>Santa Lucia</i>	53
2.9 Tradičný: <i>Glory, Glory, Hallelujah</i>	58
2.10 Koleda: <i>Počúvajte bratia</i>	62
2.11 Americká ľudová pieseň: <i>Red River Valley</i>	65
2.12 George A. Poulton/Elvis Presley a Vera Matson: <i>Love Me Tender</i>	70
2.13 John Lennon - Paul McCartney: <i>All My Loving</i>	75
2.14 Slovenská ľudová pieseň: <i>Išou Macek do Mauacek</i>	80
2.15 Slovenská ľudová pieseň: <i>Veruže mi zahráj</i>	85
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	89
PRÍLOHA.....	93

© PaedDr. Mgr. art. Miriam Žiarna, PhD., ArtD.
© Mgr. Martina Procházková, PhD.
© VERBUM – vydavateľstvo KU

Autorky

PaedDr. Mgr. art. Miriam Žiarna, PhD., ArtD.
Mgr. Martina Procházková, PhD.

Recenzenti

doc. PaedDr. Janka Bednáriková, PhD.
PaedDr. Jana Hudáková, PhD.

Sadzba

PaedDr. Mgr. art. Miriam Žiarna, PhD., ArtD.

Obálka

Zuzana Gállyová

Za jazykovú úpravu zodpovedajú autorky publikácie.

Prvé vydanie

VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku
Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok
verbum@ku.sk

ISBN 978-80-561-0429-3

„Navzdory všem inováciám a snahám, hlas nadděle zůstává nejpřirozenějším nástrojem sebevyjádření, projevem vnitřních hudebních předpokladů, prožitků, emocí, myšlenek.“
(Alena Tichá)

Hudobnú výchovu na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania možno vymedziť tromi prvkami: jej obsahom je predovšetkým hudobné umenie, ale aj umenie všeobecne, estetika, kreativita, cieľom sú rozvinuté hudobné schopnosti (zručnosti, návyky), ale aj kľúčové kompetencie, všeobecné ľudské kvality, prostriedkom rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby sú hudobné činnosti.¹

V publikácii *Príprava na pedagogický výstup zo spevu* sme sa zamerali predovšetkým na spevácke činnosti. Približujeme ich obsah na nižšom sekundárnom stupni, štruktúru vyučovacej hodiny zameranej na osvojenie novej piesne, fázu prípravy na spevácku činnosť a prinášame metodické poznámky týkajúce sa práce s piesňou. V druhej časti publikácie sme sa snažili vybrať charakterovo a žánrovo rôznorodý piesňový materiál z aktuálnych učebníc hudobnej výchovy pre 5. – 7. ročník základnej školy, priniesť tvorivé nápady a konkretizovať tak teoretické východiská z prvej kapitoly.

Veríme, že publikácia bude inšpiratívna pre študentov a učiteľov hudobnej výchovy i pre učiteľov spevu v ZUŠ. Naším cieľom nie je vyčerpávajúco priblížiť spevácke činnosti v celej ich komplexnosti, ale predovšetkým ponúknuť analýzu piesňového materiálu prostredníctvom pohľadu hlasového pedagóga, ktorému záleží na peknom speve žiakov.

Autorky

¹ Inovovaný štátny vzdelávací program pre 2. stupeň ZŠ [online]. Vzdelávacie štandardy. Hudobná výchova. In: Štátny pedagogický ústav [cit. 2017-02-02] s. 2. Dostupné na internete: http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/innovovany-statny-vzdelavaci-program/hudobna%20vychova_nsv_2014.pdf

1 SPEVÁCKE ČINNOSTI NA 2. STUPNI ZŠ

Hudobná výchova je predmet aktívnej povahy. Rozvoj hudobných schopností, zručností, návykov, ale aj vedomostí žiakov možno dosiahnuť predovšetkým v hudobných činnostiach, pričom sa dôraz kladie na aktívne muzifikovanie každého žiaka, na jeho emócie a zážitok. Integrovaný múzický a tvorivý charakter súčasnej hudobnej výchovy rozširuje komplex hudobných činností tiež o polyestetické prístupy, prvky multikultúrnej výchovy, využitie multimédií, ale aj o využitie impulzov z iných učebných predmetov tak, aby bol podnecovaný intelektuálny i estetický rozvoj žiakov.

1.1 Činnosti na hodinách hudobnej výchovy

Do sústavy hudobných činností patria:

- a) spevácke činnosti,
- b) hudobno-receptné činnosti,
- c) hudobno-pohybové činnosti,
- d) hudobno-inštrumentálne činnosti,
- e) hudobno-dramatické činnosti.

Spevácke činnosti² predstavujú jadro práce v hudobnej výchove, pretože vedú k najbezprostrednejšiemu a aktívnemu kontaktu žiakov s hudbou. Samozrejmom snahou učiteľa by malo byť to, aby sa na hudobnej výchove spievalo a prostredníctvom rôznorodého piesňového materiálu sa efektívne rozvíjal a kultivoval spevácky prejav žiakov. Okrem samotného spevu piesní je v rámci speváckych činností potrebné venovať pozornosť aj aktivitám, ktoré sú prípravou na spevácky prejav, a zároveň rozvíjajú jeho kultúru (uvolňovacie

² Pozn. V odbornej literatúre a v kurikulárnych dokumentoch sa možno stretnúť s rôznou terminológiou (vokálne činnosti, vokálno-intončné činnosti, hlasové činnosti). V publikácii sa prikláňame k termínu spevácke činnosti, lebo najkomplexnejšie vystihuje šírku speváckych aktivít – od imitácie a reprodukcie cez intonáciu k speváckej tvorivosti a improvizácii až po kultivovanie speváckeho prejavu.

17

day - and I'll send all my lo - ving to you. I'll pre-

22

All my lo - ving I will send to you. All my

27

lo - ving dar - ling I'll be true.

324

Veru-že mi za- hra-ji, sla-čans-ka mu-zi-ka,
Veru-že mi za- hra-ji, a- kú ti roz-ka-žem,
Veru-že mi za- hra-ji, na os-ťa- tok tú- to,

334

a- by som od- pad- la sve- tu od ja- zy-ka,
ved' ti ja za- pla- tím, keď me- šec roz- via-žem,
a- by mi ne- bo- lo lo- rom ľu- to,

344

a- by som od- pad- la sve- tu od ja- zy-ka,
ved' ti ja za- pla- tím, keď me- šec roz- via-žem,
a- by mi ne- bo- lo lo- rom ľu- to,

⁹⁶ CÓN, P. (ed.) *Slovenské ľudové piesne pre spev a klavír II. Pezinok, SIMPLEX, 1994.*
ISBN 80-7154-002-1, s. 14.